

Zandt in 't sleipen wagt, (alzo dat schrafsen maakt, de opmerkinge zal uw: Leeren, of de Steen liefst met waater, of Oly schoongemaakt wil zyn, daar zynder die 't beyde even lief is, maar ook veele, die daar zeer in verschillen, ja zo veel dat niet naar haar natuur schoongemaakt zynde, qualik een streek zullen aanneemen, dus met de een of ander steen, de Toets-streeken uitgesleepen zynde, zo moet de Toets-steen, met een sachte houdtskool (die aan 't vier geglommen, en in schoon water weer geleest is) werden na gesleepen doch; altoos met schoon water, dat neemt alle smeerigheid af, en doet dezelve zwarter toonen, voorts met een schoone doek afgedroogt, zo is die weer schoon, en zyn tot een oneindig gebruik. Remarcabel is 't; dat alle Toets-steenen, zo als die vers zyn schoon gemaakt, niet zeeker zyn, veele zullen als dan geen streek van Goud of Zilver, in 't geheel willen ontfangen, zo dat men gedwongen is dezelve $\frac{1}{2}$ of heelen dag te laaten leggen, voor dat men die gebruikt, het welk in 't generaal goed is, voor alle steenen, om deselve in alle verzekerdheid te gebruyken, dus is uw steen volkoomen geprepareerd.

Van Zilver Toets-Naalden.

Kennelyk zynde, dat aan goede Toets-Naalden, zeer veel geleegeen is, zo behoort

hoorde een Eervaren Goud of Zilver-Smidt, die wel zelfs te kunnen maaken, of ten minsten te weten hoe die gemaakt moeten werden.

Tot de Zilveren moet werden genoomen, het fynste te bekoomene Zilver, en goedt Zweedts of Japans rood Kooper, dat wel gaaf smeedig en zonder eenige vuiligheid is.

Ik zeg het fynste te bekomene Zilver, (om dat men geloofst geen heel fyn te zyn, verstaat hier Zilver dat voluit 12 pen., of 16 leudig zou houden, daarom zo houd men voor 't fynste, dat Zilver; het welk in starkwaater gefolveert, wel afgeverft, en dan wel zuiver weer te zaamen gefmolten is. (welkers behandeling vervolliglyk op zyn plaats zal geleerd werden.)

Neemt dan van zulk Zilver 2 à 3 loot, of zo veel als gy meendt tot uw voorneemen van nooden te zyn, smelt dan in een nieuwe smelt Kroes, gefmolten zynde, werpt daar een stukje Borax op, en als 't wel glad dryft, zo giet het in een kistelier. Dat Kistelier, slaat zo dun; dat het met een ordinare schaar kan werden gefneeden, aan zulke kleine deelen, als tot uw voorneemen nodig zullen zyn, en handelt het Koper op de zelfde manier, zo zyd gy van des zelfs fmedigheidt in beiden verzeekert, fchrabt, of schuert die beide wel schoon, en maakt de verdelinge op volgende wyze.

An-

Andere gieten het Zilver en Kooper, beide wel aan garnalyen dat ook goedt is. (Hoe dat geschiet volgt op zyn plaats.)

Neemt tot de eerste naald, zo veel van 't voorschreven Zilver, als 't u belieft, doch tot eene forteringe van Naalden, is 3. eng. overgenoeg: maar ik houde beeter méerder te gelyk te maaken, om dat door de weynigheydt van 't Zilver in de laatste Naalden het Kooper in 't smelten, anders wat te veel verliest, steld dan zo veel Zilver als gy blijft te neemen, uw Esai mark te zyn.

Zo gy nu pen. Naalden begeert moet de mark in 12 gelyke deelen, of zo die nader werden gedefidereert, in 24. gelyke evenwigtige deelen gedeelt werden: maar 12 is 't ordinaar gebruik, dan zeyd men dat Zilver hout 12 pen.

Maar zullen 't leudig Naalden zyn (zo als de Hoogduitsche gebruiken) dan moet het mark in 16 evenwigtige deelen gedeelt werden, daarom zeydme dat Zilver houd 16 leud.

Dog de Naalden; op een van beide voorschreven orders, gemaakt zynde, kunnen tot beide dienen mits dat die aan de eene zyd als pen., en op de ander als leudig werden geteikent, zo als de Tafel fol. 1. aan wyft.

Neemt dan tot de eerste Naalde zulken Mark fyn Zilver, en stelt die te houden 12 pen., of 16 lu. tot de tweede 11 pen. of 15, lu.

lu. Zilver, en 1 pen. of lu. Kooper, dan zegt men die te houden 11 pen. of 15 lu. En dus vervolgt men op beide manieren tot een toe, zo als in bygaande Tafel mede kan gezien werden.

Altyd naauw acht geëvende, dat zo een pen. of lu. van 't Zilver wert afgenoomen, des zelfs plaats, met juist zo veel Kooper, weer moet werden gevuld.

Dus dan uw verdelinge, tot 12 of 16 deelen gemaakt, hebbende, moet ieder per-seeltje, in een bysonder schoon Kroesje werden gesmolten, dog moet werden in acht genoomen, dat het Zilver, altoos eerst is gesmolten voor dat het Kooper daar werdt by geset, (om zo het Kooper het minst te doen verliefen,) en te zamen wel heet gesmolten zynde, in een kistelier dat warm en met vet gesmeerd is gegooten, kan men het uitflaan na een ieders welgevallen.

By dit smelten, zal op 't gesmoltene tot te beeter dreivinge, vereeninge van 't Zilver met koper, en om glad uyt de Kroesjes te gieten, een stickje fyne borax, tot flus werden gezet, (en geene andere) om dat kenlyk is, dat Borax het Zilver en Kooper, in 't smelten gladt doet dryven, gladt uytgieten, en niets en rooft, noch ook niets bybrengt.

Zo behandelt zynde zult gy uw van goede Toets-Naalden konnen verzeekeren, en ter minnagie daar Kooperen en den aan Sol-dee-

deeren, zo als 't printie Fol. 2 met 13 ver-
toont.

Zo dan na 't voorschreven, van gereed-
schap voor zien zynde, zal men bevinden,
dat zo wel Goud als Zilver, door den Toets,
al zeer nauw kan geprobeert werden.

Teikent op ieder Naalt ook hoe veel ie-
der lood derzelve: waard is, zo zult gy
van die op 't beste gedient zyn, uit by-
gaande Taafel zult gy daar van kunnen
zien.

Zo 't mark fyn gestelt is op 25 Gul: 8 St.
dan is 't loot waart. Ziet meer gemelde Taafel.

Van Goude Toets-Naalden.

DE Toets-Naalden tot Goud, werden
in allen deelen behandelt als die tot
Zilver, maar in plaats dat de Zilveren alleen
met rood werden gealjeerd, zoo moeten dee-
ze, met rood Kooper, en fyn Zilver te
zaamen, gealjeert werden, om reeden, dat
het Kooper alleen te rood, en 't Zilver te wit
maakt, en om dat men Goud dat in zich
zelfs van eene waarde of valeur is, van ver-
scheiden kouleuren vint, zo is 't noodig,
de Toets-Naalden ook door 't neemen van
wat meerder roodt of wit daar na te schik-
ken, want het is een onmogelyke zaak,
rood Goud tegens witte Naalden, of wit
Goud teegen roode Naalden, op de steen te
kunnen probeeren, gemerkt de eervarenste,
Toetsen,